

Cijfers uit de registratie van huisartsen

peiling 2003

Nederlands instituut voor
onderzoek van de gezondheidszorg

**Cijfers uit de registratie van beroepen in de
gezondheidszorg**

**CIJFERS UIT DE REGISTRATIE VAN HUIS-
ARTSEN**

Peiling 2003

R.J. Kenens
L. Hingstman

November 2003

NIVEL
Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT
Telefoon: 030 - 2729700
Internet: www.nivel.nl

Het NIVEL verzamelt en verspreidt kennis en informatie over structuur en functioneren van de gezondheidszorg.

Tot de activiteiten van het NIVEL behoren het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, registratie- en documentatieactiviteiten alsmede het beheren van een (algemeen toegankelijke) bibliotheek.

Deze brochure staat ook op onze internetpagina. Ga naar www.nivel.nl en kies achtereenvolgens:

1. "Feiten & Cijfers: Gezondheidszorg"
2. "Feiten & Cijfers: Beroepsbeoefenaren"
3. "Feiten & Cijfers: Huisarts"

U vindt de brochure onder het kopje "NIVEL publicaties".

INHOUD	pag.
1. INLEIDING	5
2. GEVESTIGDE HUISARTSEN EN HIDHA's	8
- Aantal en groei	8
- Vestiging en vertrek zelfstandig gevestigde huisartsen	9
- Leeftijd	10
- Praktijkvorm zelfstandig gevestigde huisartsen	11
- Aantal praktijken	12
- Apotheekhoudende huisartsen	13
- Fulltime/parttime	13
- Spreiding en dichtheid	14
3. 'PAS AFGESTUDEERDE' HUISARTSEN	18
- Huisartsen in opleiding	18
- Werkzaamheden 'pas afgestudeerden'	18
- Werkzoekende en praktijkzoekende huisartsen	24
- Huisartsen die hun vestigingsplannen hebben opgegeven en nooit werkzaam zijn geweest	28
4. SAMENVATTING	29
5. BEGRIPPEN	30

1. INLEIDING

Het NIVEL beschikt over een aantal registraties van beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg (huisartsen, verloskundigen, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, oefentherapeuten Cesar en oefentherapeuten-Mensendieck). Voor de huisartsen houdt het NIVEL een tweetal registraties bij: 1. de registratie van zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's en 2. de registratie van 'pas afgestudeerde' huisartsen. Allereerst zal de opzet van beide registraties in het kort worden toegelicht.

Registratie zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's

Sinds 1974 wordt op het NIVEL een registratie bijgehouden van zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's. Dit zijn huisartsen die de algemene praktijk uitoefenen voor ziekenfonds- en particuliere patiënten én die ziekenfonds-patiënten op eigen naam of op naam van de maatschap hebben. De gegevens voor deze registratie worden verkregen via diverse bronnen (Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie, NHG e.d.) en via eigen gegevensverzameling.

De belangrijkste gegevens die in deze registratie worden bijgehouden zijn persoonsgegevens (naam, woonadres, leeftijd, geslacht e.d.) en gegevens over de praktijk (praktijkadres, vestigingswijze, praktijkvorm e.d.).

Registratie 'pas afgestudeerde' huisartsen

Sinds januari 1979 verzamelt het NIVEL gegevens over mensen die de huisartsenopleiding hebben voltooid.

Voor deze gegevensverzameling wordt van twee gegevensbronnen gebruikgemaakt. Enerzijds worden gegevens van de Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie (HVRC) geraadpleegd en anderzijds wordt informatie verkregen uit de enquête die het NIVEL jaarlijks op peildatum 1 januari verstuurt.

De Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie verstrekt over 'pas afgestudeerde' huisartsen de volgende informatie:

- naam, geslacht, geboorteplaats en -datum;
- het huidige woonadres;
- de universiteit waar het artsexamen is afgelegd en de datum waarop dit is gebeurd;
- de universiteit waar men de huisartsenopleiding gevolgd heeft en de begin- en einddatum van deze opleiding;
- de datum van registratie als huisarts.

De tweede informatiebron is de jaarlijkse vragenlijst. Deze wordt toegestuurd aan:

1. diegenen die in het jaar voorafgaand aan de peiling de huisartsenopleiding hebben voltooid en
2. degenen die bij voorgaande peilingen niet aangaven zelfstandig gevestigd te zijn én hun vestigingsplannen voor een eigen praktijk nog niet hebben opgegeven.

Doel hiervan is inzicht te krijgen in de bezigheden en voornemens van deze groep.

Op basis van bovengenoemde gegevens kunnen onder andere de volgende vragen beantwoord worden:

- hoeveel huisartsen hebben de huisartsenopleiding gevolgd?
- hoeveel van hen hebben zich als huisarts gevestigd of zijn als HIDHA werkzaam?
- hoeveel tijd verloopt er tussen beëindiging van de huisartsenopleiding en aanvang van de werkzaamheden als huisarts?
- hoeveel huisartsen zijn op zoek naar een praktijk?
- hoeveel huisartsen hebben hun vestigingsplannen voor een eigen praktijk opgegeven?
- welke voorkeuren hebben huisartsen ten aanzien van een toekomstige praktijk?

Gezien de opzet van de registratiesystemen kunnen als gevolg van achteraf uitgevoerde correcties en/of toevoegingen, reeds gepubliceerde cijfers bijgesteld worden. De gegevensbestanden worden dus niet bevroren, zodat er in de cijfers kleine verschillen kunnen optreden met eerder gepubliceerde statistische overzichten.

Tot op heden zijn er 24 peilingen geweest. Voor de peiling van 1 januari 2003 zijn 1.141 vragenlijsten verstuurd. De respons bedroeg 92%. Dit hoge percentage is te danken aan de werkwijze: wanneer de 'pas afgestudeerde' huisartsen na één rappel nog niet gereageerd hebben, dan worden zij telefonisch benaderd. In totaal waren er 45 nog niet gevestigde huisartsen onbereikbaar. Daarnaast bevonden zich 25 huisartsen op de peildatum in het buitenland.

2. GEVESTIGDE HUISARTSEN EN HIDHA'S

Aantal en groei

Op 1 januari 2003 zijn er in Nederland 8.107 huisartsen werkzaam (zie tabel 1). Van hen zijn er 7.385 zelfstandig gevestigd. De overige 722 zijn HIDHA's (afgestudeerde huisartsen die langer dan een half jaar in loondienst van een zelfstandig gevestigde huisarts werkzaam zijn). Vergeleken met het vorige peiljaar 2002 is het totaal aantal huisartsen met 168 toegenomen, ofwel een groei van 2%.

Tabel 1: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's naar geslacht vanaf 1980, per 1 januari

	Zelfstandig gevestigde huisartsen			HIDHA's			Totaal
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	
1980	5.041	216	5.257	110	155	265	5.522
1985	5.433	476	5.909	122	181	303	6.212
1990	5.615	776	6.391	169	240	409	6.800
1991	5.616	849	6.465	154	238	392	6.857
1992	5.634	901	6.535	127	242	369	6.904
1993	5.618	971	6.589	120	254	374	6.969
1994	5.631	1.018	6.649	107	257	364	7.013
1995	5.657	1.096	6.753	96	276	372	7.125
1996	5.662	1.152	6.814	81	275	356	7.170
1997	5.656	1.260	6.916	113	348	461	7.377
1998	5.668	1.330	6.998	93	365	458	7.456
1999	5.691	1.400	7.091	101	379	480	7.571
2000	5.702	1.514	7.216	94	396	490	7.706
2001	5.631	1.639	7.270	87	406	493	7.763
2002	5.588	1.740	7.328	111	506	617	7.939
2003	5.556	1.829	7.385	127	595	722	8.107

Van alle werkzame huisartsen is 30 % vrouw. Wordt er onderscheid gemaakt naar functie dan blijkt het aandeel vrouwen onder HIDHA's het grootst te zijn: 82%. Van de zelfstandig gevestigde huisartsen is daarentegen 25% vrouw.

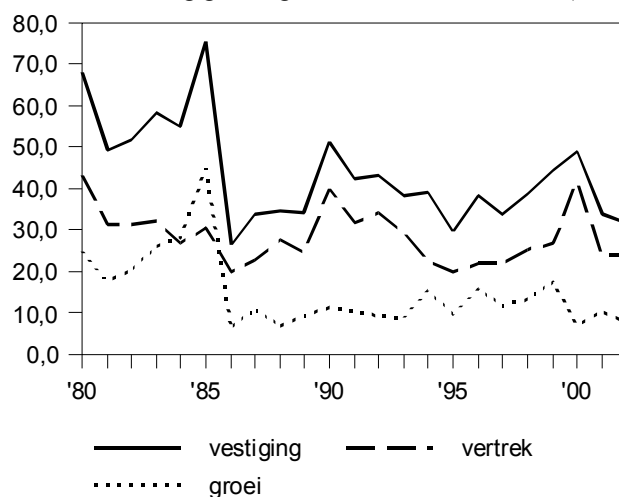
In de afgelopen 10 jaar is het aantal vrouwelijke huisartsen nagenoeg verdubbeld.

Vestiging en vertrek zelfstandig gevestigde huisartsen

De groei van het aantal huisartsen is het resultaat van vestiging en vertrek. Uit figuur 1 kan worden afgeleid dat er sinds 2000 sprake is van een afname van het aantal huisartsen dat zich zelfstandig vestigt. In 2000 vestigden zich nog 355 huisartsen. Dat aantal is in 2002 teruggelopen tot 233. Van hen is 47% vrouw.

Het vertrekcijfer lijkt zich na de forse stijging in 2000 te stabiliseren; het aantal huisartsen dat in 2002 hun praktijk heeft neergelegd (176) is nagenoeg even groot als in 2001. Per saldo is in 2002 het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen met 57 toegenomen.

Figuur 1: Vestiging, vertrek en groei van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1980 (in %)

Het merendeel van de huisartsen (45%) die in 2002 met een praktijk zijn begonnen, hebben zich in een groepspraktijk

gevestigd. Daarnaast is ruim eenderde (36%) in een duo-praktijk begonnen en heeft 20% zich in een solopraktijk gevestigd.

Er bestaan overigens wat dat betreft grote verschillen tussen mannen en vrouwen. Zo is het percentage mannelijke huisartsen dat zich in een solopraktijk heeft gevestigd is ruim vier keer zo groot als het percentage vrouwen dat in een solopraktijk is begonnen (respectievelijk 31% en 7%).

Andersom geldt dat de vrouwelijke huisartsen vaker dan hun mannelijke collega's in een groepspraktijk zijn gestart (respectievelijk 57% en 33%). Het aandeel mannelijke en vrouwelijke huisartsen dat in een duopraktijk is begonnen, is nagenoeg even groot (circa 36%).

Van de 176 huisartsen die in 2002 met hun praktijk zijn gestopt, heeft bijna de helft (48%) opgegeven dat om "leef-tijdsredenen" te hebben gedaan. Een klein deel (3%) heeft een andere functie (geen huisarts) aanvaard en voor 12% was "ziekte" de belangrijkste reden om te stoppen.

Mannelijke huisartsen zijn vooral vanwege hun leeftijd (55%) gestopt, terwijl vrouwelijke huisartsen veelal als waarnemer (22%) zijn gaan werken.

Leeftijd

De leeftijdsopbouw van de groep huisartsen is door de jaren heen aanzienlijk veranderd. Was in 1987 nog ruim 47% van de huisartsen (incl. HIDHA's) jonger dan 40 jaar, in 2003 bedraagt dit aandeel circa 21% (zie tabel 2). Hierbij dient opgemerkt te worden dat vrouwelijke huisartsen een veel jongere leeftijdsopbouw hebben dan mannelijke huisartsen. Van de vrouwen is 43% jonger dan 40 jaar, tegenover slechts 12% van de mannen. Worden de zelfstandig gevestigde huisartsen en de HIDHA's afzonderlijk bekeken, dan blijkt dat van de zelfstandig gevestigden 16% jonger is dan 40 jaar, terwijl van de HIDHA's 67% de leeftijd van 40 jaar nog niet heeft bereikt.

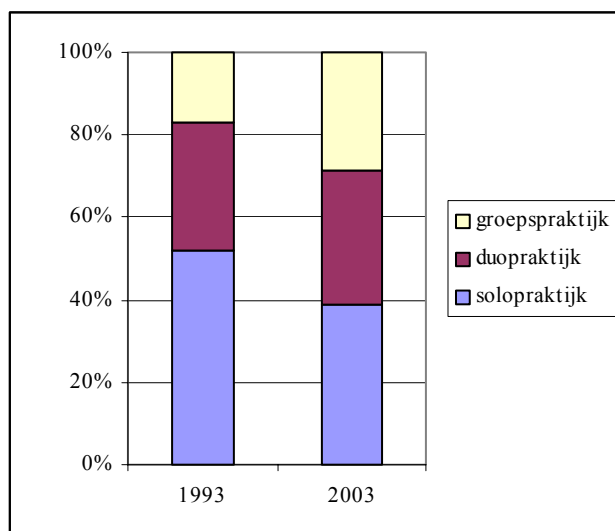
Tabel 2: Leeftijdsverdeling van huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) naar geslacht, per 1 januari 2003

Leeftijd	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
< 30	7	0,1	22	0,9	29	0,4
30-34	157	2,8	386	15,9	543	6,7
35-39	491	8,6	631	26,0	1.122	13,8
40-44	890	15,7	487	20,1	1.377	17,0
45-49	1.376	24,2	522	21,5	1.898	23,4
50-54	1.481	26,1	280	11,6	1.761	21,7
55-59	1.036	18,2	85	3,5	1.121	13,8
60-64	241	4,2	10	0,4	251	3,1
> 64	4	0,1	1	0,0	5	0,1
Totaal	5.683	100,0	2.424	100,0	8.107	100,0

Praktijkvorm zelfstandig gevestigde huisartsen

Van de Nederlandse huisartsen werkt nog een groot deel (39%) in een solopraktijk, al is hun aandeel het afgelopen decennium vrijwel ieder jaar afgenomen. In 1993 bedroeg het percentage solowerkende huisartsen nog 52%. Het percentage huisartsen met een groepspraktijk neemt daarentegen juist toe. Werkte 10 jaar geleden nog 17% van de zelfstandig gevestigde huisartsen in een groepspraktijk, inmiddels is dat percentage opgelopen tot 29%. Het aandeel huisartsen dat in een duopraktijk tot slot, blijkt redelijk constant te zijn en bedraagt in 2003 33% (zie figuur 2).

Figuur 2: Relatieve verdeling van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm, per 1 januari 1993 en 2003

Aantal praktijken

Op 1 januari 2003 telt Nederland in totaal 4.631 huisartspraktijken (zie tabel 3). Net als in de vorige peiling is in 2002 het aantal praktijken weer wat verder afgenomen (-1%). Het merendeel van de praktijken bestaat uit solo-praktijken (62%). Van de overige praktijken is ruim een kwart een duopraktijk en 12% een groepspraktijk.

Tabel 3: Relatief aantal praktijken naar praktijkvorm, per 1 januari

Peildatum	Solo-praktijk	Duo-praktijk	Groepspraktijk	Totaal (abs)
1998	68,0%	24,0%	8,0%	4.810
1999	66,9%	24,5%	8,4%	4.808
2000	65,8%	24,9%	9,2%	4.801
2001	64,4%	25,4%	10,1%	4.750
2002	63,3%	25,5%	11,2%	4.681
2003	61,9%	26,2%	11,9%	4.631

Apotheekhoudende huisartsen

Per 1 januari 2003 telt Nederland 593 apothekhoudende huisartsen. Van alle in Nederland zelfstandig gevestigde huisartsen is 8% apothekhoudend. In 1993 waren dit er nog 667, ofwel 10% van de zelfstandig gevestigde huisartsen. In totaal zijn er 501 apothekhoudende praktijken, 14 minder dan in 2002.

Fulltime/parttime

Per 1 januari 2003 werkt 43% van de huisartsen (inclusief HIDHA's) in deeltijd. Het zijn vooral de vrouwelijke huisartsen die een parttime baan hebben (84%). Van de mannelijke huisartsen werkt daarentegen 26% in deeltijd.

Maken we onderscheid naar functie dan blijkt dat 97% van de HIDHA's in deeltijd werkt, tegenover 38% van de zelfstandig gevestigde huisartsen (zie tabel 4).

Tabel 4: Relatieve verdeling van de omvang van de werkweek van zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's naar geslacht, per 1 januari 2003

Omvang werkweek in fte ¹	Zelfstandig gevestigde huisartsen			HIDHA's		
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal
	%	%	%	%	%	%
< 0,20	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,3
0,20 - 0,40	0,2	2,1	0,7	33,1	23,9	25,5
0,40 - 0,60	4,6	28,3	10,4	28,2	42,1	39,7
0,60 - 0,80	8,0	33,5	14,2	20,2	24,7	23,9
0,80 - 1	11,8	14,4	12,5	10,5	7,6	8,1
1 (full-time)	75,2	21,6	62,2	8,1	1,4	2,5
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>Gem. aantal fte</i>	<i>0,93</i>	<i>0,69</i>	<i>0,87</i>	<i>0,49</i>	<i>0,47</i>	<i>0,48</i>

¹ Full-time equivalent.

Spreiding en dichtheid

Uit tabel 5 blijkt dat van alle huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) het grootste deel (27%) in gemeenten met een sterk stedelijk karakter gevestigd is. In gemeenten met een niet-verstedelijkt karakter zijn relatief de minste huisartsen gevestigd (13%). Wordt er onderscheid gemaakt naar geslacht, dan blijkt dat vrouwelijke huisartsen vaker dan mannen in sterk en zeer stedelijke gemeenten gevestigd zijn.

Tabel 5: Relatieve verdeling van het aantal huisartsen naar verstedelijkingsgraad en geslacht, per 1 januari 2003

	Man	Vrouw	Totaal
Zeer stedelijk	17,1%	22,9%	18,8%
Sterk stedelijk	26,3%	28,5%	27,0%
Matig stedelijk	20,1%	18,6%	19,6%
Weinig stedelijk	22,0%	19,3%	21,2%
Niet-stedelijk	14,6%	10,8%	13,4%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Er zijn grote regionale verschillen wat betreft de praktijkvorm waarin huisartsen werkzaam zijn. Zo is in Groningen 58% van de zelfstandig gevestigde huisartsen in een solo-praktijk werkzaam. Ook in de provincies Zeeland en Friesland is eveneens een groot deel van de zelfstandig gevestigde huisartsen in een solopraktijk werkzaam (respectievelijk 47% en 46%). In Utrecht en Flevoland waar het percentage solowerkende huisartsen het kleinst is, zien we juist dat relatief veel huisartsen in een groepspraktijk werken. Dat geldt met name voor de provincie Flevoland. Ruim driekwart (77%) van de zelfstandig gevestigde huisartsen werkt in een groepspraktijk.

Tabel 6: Relatieve verdeling van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie, per 1 januari 2003

	Solo- praktijk	Duo- praktijk	Groeps- praktijk	Totaal
Groningen	57,7%	19,0%	23,3%	100,0%
Friesland	46,2%	33,9%	19,9%	100,0%
Drenthe	31,4%	33,6%	35,0%	100,0%
Overijssel	43,5%	28,2%	28,4%	100,0%
Flevoland	15,2%	7,6%	77,2%	100,0%
Gelderland	37,7%	38,6%	23,6%	100,0%
Utrecht	28,6%	32,1%	39,3%	100,0%
Noord-Holland	41,5%	34,0%	24,5%	100,0%
Zuid-Holland	40,7%	33,2%	26,2%	100,0%
Zeeland	47,1%	31,8%	21,2%	100,0%
Noord-Brabant	36,4%	34,1%	29,5%	100,0%
Limburg	32,3%	35,0%	32,7%	100,0%
Nederland	38,6%	32,7%	28,7%	100,0%

De huisartsendichtheid, ofwel het gemiddeld aantal inwoners per fte huisarts (zelfstandig gevestigden én HIDHA's tezamen) bedraagt 2.408 (tabel 7). De regionale verschillen in huisartsendichtheid zijn niet groot. De laagste huisartsendichtheden worden gemeten in Overijssel (2.513) en Noord-Brabant (2.473) terwijl de hoogste huisartsendichtheden in Drenthe (2.306) en Friesland (2.317) gevonden worden.

Tabel 7: Aantal fte huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) en huisartsendichtheid per provincie per 1 januari 2003

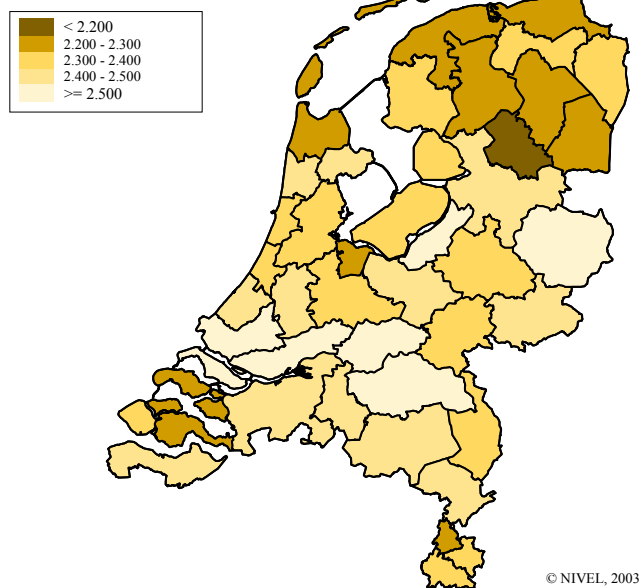
	Aantal inwoners ¹	Aantal fte huisarts	Inwoners per fte huisarts
Groningen	573.225	239,0	2.398
Friesland	640.060	276,2	2.317
Drenthe	481.472	208,8	2.306
Overijssel	1.100.728	438,1	2.513
Flevoland	351.558	148,0	2.375
Gelderland	1.960.384	817,1	2.399
Utrecht	1.152.357	481,9	2.391
Noord-Holland	2.572.809	1081,2	2.380
Zuid-Holland	3.439.913	1401,0	2.455
Zeeland	378.163	162,7	2.324
Noord-Brabant	2.400.164	970,5	2.473
Limburg	1.142.009	483,2	2.363
Nederland	16.192.842	6.725,00	2.408

¹ Voorlopige cijfers.

In figuur 3 zijn de regionale verschillen in de huisartsendichtheid nog eens in kaart gebracht, maar nu naar WGR-regio. Uit deze figuur kan afgeleid worden dat met name de noordelijke provincies Friesland, Groningen en Drenthe en de kop van Noord-Holland de gebieden zijn met de hoogste huisartsendichtheid (op kaart de donkere gebieden). Maar ook de kop van Noord-Holland, het zuiden van Limburg, het gebied ten zuidwesten van Flevoland en grote delen van Zeeland kennen hoge huisartsendichtheden. De laagste huisartsendichtheden worden aangetroffen in het gebied ten oosten van Flevoland, in Twente en Rivierenland, rond Eindhoven en Tilburg én in Rotterdam e.o.

Figuur 3: Huisartsendichtheid (aantal inwoners per fte huisarts) naar WGR-regio, per 1 januari 2003

Aantal inwoners per fte huisarts naar WGR-regio, per 1 januari 2003

3. 'PAS AFGESTUDEERDE' HUISARTSEN

Huisartsen in opleiding

In november 2002 volgden 1.142 artsen de opleiding huisartsgeneeskunde (tabel 8). Circa 64% van hen is van het vrouwelijk geslacht. Allen volgen de opleiding volgens het driejarig curriculum. De verdeling is daarbij als volgt: van de 1.142 artsen zitten er 450 in het eerste jaar, 380 in het tweede jaar en 312 in het derde jaar.

Tabel 8: Aantal huisartsen in opleiding per Universitair Huisartsen Instituut en per jaargang, november 2002¹

	1e jaar	2e jaar	3e jaar	Totaal
U.v.Amsterdam (UvA)	49	45	51	145
VU Amsterdam (VU)	55	49	28	132
Groningen	44	42	38	124
Leiden	57	42	38	137
Maastricht	51	34	34	119
Nijmegen	73	55	42	170
Rotterdam	63	56	37	156
Utrecht	58	57	44	159
Totaal	450	380	312	1.142

¹ Exclusief verschuivingen door uitstellen, ziektes, zwangerschapsverlof etc.

Bron: Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie (HVRG).

Werkzaamheden 'pas afgestudeerden'

In de periode 1974-2002 hebben in totaal 9.759 artsen de huisartsenopleiding voltooid (tabel 9). Van hen is het merendeel (59%) op 1 januari 2003 gevestigd als huisarts en werkt 7% als HIDHA. Uit de tabel blijkt verder dat ongeveer 12% wel ooit als huisarts werkzaam is geweest, maar op 1 januari 2003 niet als huisarts aan de slag is. Circa 18% is na het voltooien van de studie nimmer als huisarts werkzaam geweest. Daarbij moet worden aangetekend dat

dit meer voorkwam bij de oudere cohorten dan in de jongere cohorten. Zo blijkt bijvoorbeeld dat van het afstudeercohort 1980 bijna een derde deel nooit als huisarts werkzaam is geweest, terwijl dit slechts voor 8% geldt voor het afstudeercohort 1990. In totaal zijn er 260 huisartsen die niet als zelfstandig gevestigd huisarts en niet als HIDHA werkzaam zijn, maar nog wel op zoek zijn naar werk als huisarts.

Tabel 9: Overzicht van de activiteiten van alle huisartsen die in Nederland zijn opgeleid op 1 januari 2003

Jaar voltooiing opleiding	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Werk- zoekend ¹		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1974	10	31,3	1	3,1	-	-	10	31,3	11	34,4	-	-	32	100,0
1975	88	51,2	0	0,0	-	-	32	18,6	52	30,2	-	-	172	100,0
1976	165	48,4	2	0,6	-	-	77	22,6	97	28,4	-	-	341	100,0
1977	233	51,7	4	0,9	-	-	87	19,3	125	27,7	2	0,4	451	100,0
1978	263	54,6	6	1,2	-	-	78	16,2	132	27,4	3	0,6	482	100,0
1979	244	53,5	6	1,3	-	-	76	16,7	129	28,3	1	0,2	456	100,0
1980	224	51,4	7	1,6	-	-	71	16,3	131	30,0	3	0,7	436	100,0
1981	235	56,4	11	2,6	-	-	60	14,4	108	25,9	3	0,7	417	100,0
1982	242	54,8	7	1,6	-	-	58	13,1	132	29,9	3	0,7	442	100,0
1983	267	56,7	7	1,5	-	-	69	14,6	118	25,1	10	2,1	471	100,0
1984	273	55,2	6	1,2	2	0,4	65	13,1	145	29,3	4	0,8	495	100,0
1985	253	52,4	7	1,4	-	-	77	15,9	142	29,4	4	0,8	483	100,0
1986	270	62,5	7	1,6	-	-	55	12,7	98	22,7	2	0,5	432	100,0
1987	292	61,9	8	1,7	-	-	59	12,5	109	23,1	4	0,8	472	100,0
1988	241	63,8	14	3,7	2	0,5	53	14,0	65	17,2	3	0,8	378	100,0
1989	119	66,5	7	3,9	-	-	19	10,6	30	16,8	4	2,2	179	100,0

Vervolg tabel 9

Jaar voltooiing opleiding	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Werk- zoekend ¹		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1990	149	80,1	8	4,3	-	-	14	7,5	14	7,5	1	0,5	186	100,0
1991	220	73,1	21	7,0	-	-	38	12,6	19	6,3	3	1,0	301	100,0
1992	214	78,4	11	4,0	1	0,4	26	9,5	18	6,6	3	1,1	273	100,0
1993	212	76,3	23	8,3	1	0,4	30	10,8	11	4,0	1	0,4	278	100,0
1994	230	76,7	27	9,0	5	1,7	24	8,0	13	4,3	1	0,3	300	100,0
1995	243	81,8	22	7,4	5	1,7	15	5,1	9	3,0	3	1,0	297	100,0
1996	93	79,5	11	9,4	-	-	7	6,0	5	4,3	1	0,9	117	100,0
1997	141	71,9	25	12,8	4	2,0	9	4,6	10	5,1	7	3,6	196	100,0
1998	229	75,8	43	14,2	9	3,0	9	3,0	7	2,3	5	1,7	302	100,0
1999	225	60,5	83	22,3	20	5,4	13	3,5	13	3,5	18	4,8	372	100,0
2000	173	55,8	66	21,3	30	9,7	5	1,6	14	4,5	22	7,1	310	100,0
2001	111	34,0	103	31,6	61	18,7	6	1,8	15	4,6	30	9,2	326	100,0
2002	69	19,1	106	29,3	120	33,1	0	0,0	5	1,4	62	17,1	362	100,0
Totaal	5.728	58,7	649	6,7	260	2,7	1.142	11,7	1.777	18,2	203	2,1	9.759	100,0

¹ Deze groep bestaat voornamelijk uit waarnemers.

Uit tabel 10 kan worden afgelezen dat sinds 1974 in totaal 684 huisartsen in het buitenland de opleiding hebben voltooid en zich in Nederland als huisarts hebben ingeschreven. Het aantal inschrijvingen was het hoogst in midden jaren negentig. Van de 684 in het buitenland opgeleide huisartsen is per 1 januari 2003 circa 52% als zelfstandig gevestigd huisarts en 7% als HIDHA werkzaam. Circa 22% is nooit als huisarts werkzaam geweest.

Tabel 10: Overzicht van de activiteiten van alle huisartsen die in het buitenland zijn opgeleid op 1 januari 2003

	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Werk- zoekend		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1974-1979	2	33,3	-	-	-	-	1	16,7	1	16,7	2	33,3	6	100,0
1980-1984	18	34,6	-	-	-	-	2	3,8	29	55,8	3	5,8	52	100,0
1985-1989	34	38,2	1	1,1	1	1,1	7	7,9	37	41,6	9	10,1	89	100,0
1990-1994	111	61	9	4,9	2	1,1	17	9,3	37	20,3	6	3,3	182	100,0
1995-1999	161	62,4	22	8,5	10	3,9	11	4,3	36	14	18	7,0	258	100,0
2000	16	41	9	23,1	2	5,1	1	2,6	6	15,4	5	12,8	39	100,0
2001	11	35,5	4	12,9	4	12,9	-	-	2	6,5	10	32,3	31	100,0
2002	4	14,8	4	14,8	2	7,4	-	-	1	3,7	16	59,3	27	100,0
Totaal	357	52,2	49	7,2	21	3,1	39	5,7	149	21,8	69	10,1	684	100,0

Werkzoekende en praktijkzoekende huisartsen

Op 1 januari 2003 zijn er in Nederland circa 407 'pas afgestudeerde' huisartsen die *niet* als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam zijn, maar in principe 'beschikbaar' zijn voor de arbeidsmarkt voor huisartsen. Vergeleken met voorgaande jaren ligt dit aantal wat hoger. Zo'n 53% van de 'beschikbare' groep 'pas afgestudeerden' in 2003 is vrouw. Verreweg het grootste deel (75%) van de groep van 407 'pas afgestudeerde' huisartsen is als waarnemer werkzaam, de rest is niet werkzaam. Dit laatste geldt relatief wat meer voor de vrouwen (27%) dan voor de mannen (20%).

Tabel 11: Aantal 'pas afgestudeerde' huisartsen dat *niet* als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkzaam is, maar wel 'beschikbaar' zijn voor de arbeidsmarkt voor huisartsen, per 1 januari, uitgesplitst naar geslacht

Peildatum	Beschikbaar voor arbeidsmarkt					
	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
2000	186	47,0	210	53,0	396	100,0
2001	174	45,4	209	54,6	383	100,0
2002	162	42,1	223	57,9	385	100,0
2003	191	46,9	216	53,1	407	100,0

Van de 407 'pas afgestudeerde' huisartsen die per 1 januari 2003 'beschikbaar' zijn, zijn er 281 (69%) actief en 126 (31%) niet actief op zoek naar een baan als huisarts.

Tabel 12: De mate waarin de groep 'beschikbare' huisartsen op zoek is naar werk als huisarts, per 1 januari, uitgesplitst naar geslacht

	Actief			Niet actief			Totaal
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	
2000	145	149	294	41	61	102	396
2001	122	135	257	52	74	126	383
2002	113	173	286	49	50	99	385
2003	124	157	281	67	59	126	407

Aan de groep actief zoekende huisartsen is tot slot gevraagd naar wat voor type functie de voorkeur uitgaat; dat wil zeggen zelfstandig gevestigd of HIDHA. Aan deze groep is ook de groep werkzame HIDHA's toegevoegd die hebben aangegeven dat het huidige HIDHA-schap geen permanente functie is en dat men actief op zoek is naar een andere functie.

In totaal zijn er 296 'pas afgestudeerde' huisartsen op zoek naar een eigen praktijk. Dit geldt in grotere mate voor de mannen (86%) dan voor de vrouwen (68%). De vrouwen daarentegen wensen relatief vaker een HIDHA-schap (24%) dan de mannen (5%).

Tabel 13: Wensen van actief werkzoekende 'pas afgestudeerde' huisartsen en de actief zoekende HIDHA's met betrekking tot een zelfstandige vestiging of HIDHA-schap per 1 januari 2003, uitgesplitst naar geslacht

Huidige functie	Gewenste functie									Tot.
	eigen praktijk			HIDHA			Geen voorkeur			
	m.	v.	tot.	m.	v.	tot.	m.	v.	tot.	
HIDHA	27	70	97	-	6	6	2	9	13	116
Waar-nemer	92	76	168	3	34	37	8	7	15	220
Niet werk-zaam	12	19	31	4	19	23	5	2	7	61
Totaal	131	165	296	7	59	66	15	18	35	397

Wat de wensen betreft van 'pas afgestudeerde' huisartsen die op zoek zijn naar een eigen praktijk, blijkt dat de meeste van hen voorkeur hebben voor het werken in een groepspraktijk (60%) of een duopraktijk (31%). Slechts 4% zou het liefst in een solopraktijk willen werken. De overige 5% heeft geen voorkeur.

Als de wensen van de praktijkzoekenden worden uitgesplitst naar mannen en vrouwen, dan blijkt van de vrouwen vrijwel niemand als solowerkende huisarts aan de slag zou willen. Voor de mannen geldt dat 8% een solopraktijk wenst.

Van alle praktijkzoekende huisartsen wenst zo'n 77% een parttime baan. Uitgesplitst naar geslacht zijn duidelijke verschillen waarneembaar tussen mannen en vrouwen; circa 58% van de mannelijke praktijkzoekende huisartsen spreekt zich uit voor een parttime baan, tegenover 92% van de vrouwelijke praktijkzoekenden.

De praktijkzoekende huisartsen is tevens gevraagd naar de gewenste praktijkomvang. Uit tabel 14 blijkt dat circa 48%

zich uitspreekt voor een praktijk met minder dan 2.000 patiënten. De gemiddelde gewenste praktijkomvang bedraagt 2.053. Ook hier blijken de verschillen tussen mannen en vrouwen groot. De gemiddelde gewenste praktijkomvang van mannen bedraagt 2.350 en van vrouwen 1.802

Tabel 14: Gewenste praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen per 1 januari 2003¹

Praktijk- omvang	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
< 1.750	11	8,5	62	38,0	73	24,9
1.750-1.999	5	3,8	19	11,7	24	8,2
2.000-2.249	15	11,5	39	23,9	54	18,4
2.250-2.499	36	27,7	14	8,6	50	17,1
2.500 of meer	56	43,1	11	6,7	67	22,9
Geen voorkeur	7	5,4	18	11,0	25	8,5
Totaal	130	100,0	163	100,0	293	100,0
Gemiddeld	2.350		1.802		2.053	

¹ Exclusief personen die als HIDHA aan de slag willen.

In de afgelopen 4 jaar zien we dat de gemiddelde gewenste praktijkomvang ieder jaar iets toeneemt (tabel 15).

Tabel 15: De gewenste gemiddelde praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen vanaf 1986, per 1 januari

Peildatum	Gemiddelde praktijkomvang
2000	1.953
2001	1.969
2002	1.974
2003	2.053

Huisartsen die hun vestigingsplannen hebben opgegeven en nooit werkzaam zijn geweest

Uit de peiling van 1 januari 2003 blijkt dat 34 huisartsen die in Nederland een huisartsenopleiding hebben gevolgd in de loop van 2002 van hun plannen hebben afgezien om huisarts te worden. Het totaal aantal sinds 1974 opgeleide huisartsen dat de vestigingsplannen heeft opgegeven en tevens nooit werkzaam is geweest, komt daarmee op 1.777. Dit is 18% van alle sinds 1974 opgeleide huisartsen.

Van de totale groep van 34 huisartsen die in 2002 met het zoeken is gestopt, blijkt dat de helft wel vestigingsplannen heeft gehad, maar deze niet heeft kunnen realiseren.

Een groot deel (21%) van de groep die in 2002 heeft afgezien van vestiging is in het buitenland aan de slag gegaan (bijvoorbeeld als tropenarts).

4. SAMENVATTING

- Op 1 januari 2003 telt Nederland 7.385 zelfstandig gevestigde huisartsen en 722 HIDHA's. Onder hen zijn 2.424 vrouwelijke huisartsen (30%).
- Circa 21% huisartsen is jonger dan veertig jaar.
- Relatief de meeste (39%) zelfstandig gevestigde huisartsen zijn werkzaam in een solopraktijk. Ongeveer 33% werkt in een duopraktijk en 29% van hen is werkzaam in een groepspraktijk.
- In 2003 zijn er 4.631 praktijken, waarvan de meeste (62%) solopraktijken zijn.
- Van alle zelfstandig gevestigde huisartsen is 8% apothekhoudend.
- In totaal werkt 43% van de huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's tezamen) parttime.
- De gemiddelde huisartsendichtheid is 2.408 inwoners per fte huisarts.
- Per 1 januari 2003 zijn er in Nederland 407 'pas afgestudeerde' huisartsen die in principe (nog) beschikbaar zijn om als huisarts aan de slag te gaan. Van deze groep zijn er 281 op 1 januari 2003 actief op zoek naar werk als huisarts.
- Van de in totaal 296 'pas afgestudeerde' huisartsen die op 1 januari op zoek zijn naar een zelfstandige vestiging, blijkt dat 60% op zoek is naar een groepspraktijk.
- 34 'pas afgestudeerde' huisartsen hebben in 2002 hun vestigingsplannen opgegeven. Van hen had de helft bij het voltooiën van hun opleiding wel serieuze vestigingsplannen.
- Van alle sinds 1974 afgestudeerde huisartsen (9.397) hebben er 1.777 (18%) hun plannen om zich te vestigen opgegeven.

5. BEGRIPPEN

Zelfstandig gevestigde huisarts - een huisarts die de algemene praktijk uitoefent voor ziekenfonds- en particuliere patiënten en die ziekenfondspatiënten op eigen naam of naam van de maatschap heeft.

HIDHA - een huisarts (niet in opleiding) die voor langere tijd (minimaal een half jaar) in dienst van een zelfstandig gevestigde huisarts werkzaam is.

'Pas afgestudeerde' huisarts - een huisarts die de huisartsenopleiding (sinds 1974) heeft gevolgd.

Solopraktijk - praktijkvoering door een zelfstandig gevestigde huisarts (al of niet in samenwerking met een HIDHA).

Duopraktijk - praktijkvoering door twee zelfstandig gevestigde huisartsen in een gezamenlijk praktijkgebouw.

Groepspraktijk - praktijkvoering door tenminste drie zelfstandig gevestigde huisartsen onder één dak.

Fte - fulltime equivalent.

Huisartsendichtheid - het gemiddeld aantal inwoners per fte huisarts (zelfstandig gevestigde huisarts én HIDHA).